27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7269 — 3 ՄԱՐՏ 1910 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

15 Mars 1910 — 27me année — N. 7269

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Կեսուքիւմ եւ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը։

Ն. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرمولك

درسعادت پرنسیپ نشریه‌سی

جانب امتیازی فرقه‌سی طرفندن

درطبع اولنور

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ձեռքեւ ծախսուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վիրատրացման բուսականին (14 դեկտ.) յեղոյ զանազան բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրին 10 դրս.— 3.— Իբր 890 ոսկի բերդին ուղեցած բաժանորդ. պահանջին 100ին 25 ը, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսնիքի ծանուցմանց ու մահագրի վրայ 20 ասկն դրս — 5. Թագ. խարհարդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրին 5 դրս.

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԻՐԱՒԱՒՆՔ

ԱՀԱ ՊԱՐՏՔԵՐՆԻՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆՔ Ո՞ՒՐ Է ՄԵՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Քանի որ ոչ-իսլամները զինուոր չէին եղած տակաւին, քաղաքացիական հաւասարութիւնը տեսականին մէջ կատարեալ չէր, զի հայրենեաց համար արիւն թափելու պարտականութիւնը լոկ իսլամներուն վրայ կը ծանրանար և թերեւս այդ պատճառով էր որ Օսմ. Սահմանադրութեան մէջ գրուած է. «Օսմ. պետութիւնը իսլամ պետութիւն է», վասն զի իսլամներն էին մինչեւ ցարդ զայն պաշտպանողները և հետեւաբար տէրութիւնը իրենց սեպհական կը նկատէին, այլաբերժօրէն մի միայն իրենցը կը համարէին, նայելով թէ անոր մէջ իսլամներէ զատ կը բնակէին ոչ նուազ թիւով նաեւ ոչ-իսլամներ, որոնց վրայ կը նայէին սնանկ հպատակի և ստրուկի աչքով։

Սակայն հիմա այդ մեծ անհաւասարութիւնը վերցաւ թէ՛ տեսականօրէն և թէ գործնականօրէն, քանի որ ոչ-իսլամն ալ զինուորական ծառայութեան կոչուեցաւ, և հասարակաց հայրենիքը պաշտպանելու և ի հարկին արիւն թափելու պարտականութիւնը միայն իսլամին բաժին չմնաց։ Այս պարագային օսմ. տէրութիւնը այլ եւս ոչ միայն իսլամներուն տէրութիւնն է, այլ բոլոր երկրին բնակիչներուն, ըստ որում բոլոր բնակիչներն ալ հաւասարապէս զայն պաշտպանելու կոչում ստացան։

Բայց ասով ըսել ուզած բաներնիս ան չէ թէ պէտք է անմիջապէս որբագրուի Սահմանադրութեան այն տրամադրութիւնը որ օսմ. տէրութիւնը իսլամ տէրութիւն կը կոչէ, այլ այն՝ թէ քանի որ ոչ-իսլամները կը կատարեն այսուհետեւ քաղաքացիի մը ամէնէն մեծ պարտականութիւնը, զինուորական ծառայութիւնը, պէտք է որ փոխադարձաբար լիուլի վայելեն քաղաքացիի մը բոլոր իրաւունքները առ հասարակ, առանց ամենափոքր բացառութեան։

Թէ որո՞նք են այդ իրաւունքները, հարկ չեմ համարեր մի առ մի թուել, նաեւ որ շատ երկար և բաղմահոլով շարք մը կը կազմեն և երկրորդ, կը յուսամ թէ մեր ընթերցողները ինքնին կրնան դիտնալ և ճանչնալ զանոնք։ Ուստի այսօր ասոնցմէ միայն մին յիշելով կը բաւականանամ, և կ'ընտրեմ զայն իբրեւ դլխաւոր նիւթ մեր ներկայ խորհրդածութեանը։

Արդ, այսուհետեւ պէտք է որ իսլամի և ոչ-իսլամի արիւնը կատարելապէս հաւասար և համարժէք նկատուի ինչպէս օրէնքին առջեւը, նոյնպէս և գործնական կիրառութեան մէջ, և իբր այդ պէտք է որ ոչ-իսլամ սպանողը իսլամը մահուան դատապարտուի և վճիռն ալ գործադրուի, ինչպէս կ'ըլլայ երբ հակառակը կը պատահի, կամ երբ երկու ոչ-իսլամներու միջեւ սպանութիւն կատարուած կ'ըլլայ։ Իրաւ, օրէնքին մէջ, Սահմանադրութենէն առաջ, զինուորական ծառայութեան ոչ-իսլամներուն պարտաւորիչ ըլլալէն առաջ ալ՝ այդ տրամադրութիւնը կար, որուն համաձայն ամէն մարդասպան առանց ցեղի և կրօնի խտրութեան մահուան պիտի դատապարտուէր, երբ այդ պատիժը իր վրայ հրաւիրող պարագաներու մէջ գործած ըլլար ոճիրը, այլ սակայն բոլոր մեր կեանքին մէջ չմնացանք երբեք թէ ոչ-իսլամ սպանող իսլամ մը կախաղան հանուած կամ գլխատուած ըլլար։ Լիբանանու ջարդին ժամանակ գործադրուած մահուան պատիժները ֆրանսական կայսրութեան ճնշման ներքեւը քաղաքական պատճառներով էին։ Իսկ Կիլիկիոյ մէջ եղածները՝ բաղդատմամբ զհերուն այնչափ քիչ, այնչափ տարաւական էին որ համեմատութիւն չեն վերցներ և չեն կրնար իբր օրինակ ծառայել։ Իսկ նոյն այդ իսլամներուն քովիկը քանի մըն ալ Հայերու կախուելը աւելի եւս նուազեցուց գործադրուած պատիժներուն ազդեցութիւնը։ Ստով հանդերձ այդ երկու պարագաները —Լիբանան և Կիլիկիա— բացառութիւն համարելով կը բնանք բացայայտաբար վճռել թէ՝ անոնցմէ ի զատ ուրիշ օրինակ չկայ որ հաստատէ Օսմ. Արդարութեան տարեգրութեանց մէջ ոչ-իսլամի մը փոխարէն իսլամի մը մահուամբ պատժուիլը, մինչ հակառակ օրինակները բիւրաւոր են։ Հայաստանի ահաւելի ջարդերուն ժամանակ երբ 300 հազարէն աւելի Հայ կոտորուեցաւ, ջարդարար իսլամներէն ոչ մէկին կախաղան կամ կառափնարան չհանուիլը գերադոյն օրինակ մըն է թէ ոչ-իսլամի համար իսլամի մը մահուամբ պատիժ տալու արամադրութիւնը օրէնքին մէջ մեռեալ տառ էր միայն և ոչ գործադրելի պարմանս։ Ասոր ալ պատճառը մենք անոր մէջ կը տեսնենք թէ քանի որ երկրին պաշտպանութիւնը լոկ իսլամներուն յանձնուած էր, անոնք բարձր կը համարուէին քան ոչ-իսլամները, ուստի և ներելի կամ արդար չէր համարուեր երկուքը հաւասար և երկուքին ապրիւնը համարժէք նկատել ու ըստ այնմ վճիռ տալ։

Իսկ հիմա որ այդ խորութիւնը վերցած է, պատճառ մը չկայ որ ալ եւս անխափար մահուան վճիռ չարուի և չգործադրուի իսլամ մարդասպանի դէմ, երբ զոհը ոչ-իսլամ մըն է։ Այդ տեսակէտով և իրաւունքով կը սպասենք որ վերջերս Վանայ կողմերը, Աշճաւաղի մէջ և Կարնոյ կողմերը, խնուսի մէջ, տասնեակ մը հայ սպանող Քիւրտերը որոնք բարեբաղդաբար ձերբակալուած ալ են, անպատճառ կախաղան հանուին, որպէս զի աշխարհ բոլոր տեսնէ թէ Նոր-Թուրքիոյ մէջ հաւասարութիւնը իրական ու կատարեալ է և թէ այլ եւս ամէն ոճրագործ պիտի գիտնայ և համոզուի թէ մահերու ծանրագոյնը, մահը, դատապարտեալ մը է անպատճառ որ և է մարդասպանի, ինչ կրօնքի և ազգի որ պատկանի ինքը կամ իր զոհը։

Աշճաւաղի և խնուսի ոճրագործներուն մահուամբ պատժուիլը —իբր օրինակ միայն զանոնք կը յիշենք։ ասոնց նմաններն ալ մոռցուելու չեն— դերազանց հաւաստիքը պիտի ըլլայ այդ ճշմարտութիւնը հաստատելու։ Ասով հանդերձ այդ երկու պարագաները —Լիբանան և Կիլիկիա— բացառութիւն համարելով կը բնանք բացայայտաբար վճռել թէ՝ անոնցմէ ի զատ ուրիշ օրինակ չկայ որ հաստատէ Օսմ. Արդարութեան տարեգրութեանց մէջ ոչ-իսլամի մը փոխարէն իսլամի մը մահուամբ պատժուիլը, մինչ հակառակ օրինակները բիւրաւոր են։ Հայաստանի ահաւելի ջարդերուն ժամանակ երբ 300 հազարէն աւելի Հայ կոտորուեցաւ, ջարդարար իսլամներէն ոչ մէկին կախաղան կամ կառափնարան չհանուիլը գերադոյն օրինակ մըն է թէ ոչ-իսլամի համար իսլամի մը մահուամբ պատժուիլը։

ՁԱՌԵՐԷՆ ԱՆԴԻՆ

Մենք, առ հասարակ, մարդուրդ մը ենք եղած որ անպատճառ սիրած ենք տեսնել գեղեցիկ նպատակներ, աղտաս նայուածներ, տարուկ մարդասիրութիւն՝ ամէն անգամ որ հանդիպած ենք բարեսէր կամ պարտաճանաչ Հայու մը, կամ երախտագէտ ու շնորհակալ աղգայնոյ մը, երբ տեսած ենք Հայ մը՝ որ գիտցած ըլլայ գնահատել ու գովել կատարուած ազնիւ գործ մը, և հիացած ըլլայ անձնուէր ծառայութեան մը վրայ։ Եղած ենք ազգ մը որ միշտ իբրեւ մարդ ու բանական սրարած, մեր դրացիին հաւ հնդկահաւ կարծած ենք, հիանալով Ցոյնին միաբանութիւնը, Հրէային ցեղասիրութիւնն ու գործնական մարդու յատկութիւնները, ու հաւատ թէ նշմարած ու գնահատած մեր ալ պզտիկ առաքինութիւնները, հաւատ թէ չնորհակալ եղած for small mercies (պզտիկ բարիքներու, վայելքներու համար) ինչպէս կ'ըսէ Անգլիացին։

Մենք՝ ներկայ յօդուածով՝ փոքրիկ սրտապնդումներ ու քիչ մը սիրտ ներշնչելու փափաքով վեր հանել կ'ուզենք այդ դայլն բարիքները և հրաւիրել մեր ընթերցողները վայրկեան մը խորհուելու, իր այս ամէնադժբաղդ օրերուն։

Այս յուսալաբան տողերը գրել ստիպուեցանք որպէս զի ներկայս կարդացողներ անմիջապէս անխորհուրդ եզրակացութիւն չեր. չ ցանկին երբ բան վերջացուցած ըլլանք մեր գնահատականները, որոնց մէջ ո՛չ մէկ չանդրադարձութիւն չունին։

Ո՛չ Եգիպտոս ոտք դրած եմ, ոչ տեսնուած կամ թղթակցած Պօղոս և Բարթող փաշաներու հետ, և նոյնիսկ գէշ խօսելու իրաւունքը թերեւս պիտի տար ինքզինքին ուրիշ մէկը եթէ իմ տեղս ըլլար, յիշելով այն անձրեւտա ձմեռ օրը երբ անգլիացի հայաբերներու կողմէ կը յանձնարարուէի Բարիզէն անցնելուս երթալ տեսնել Նուպար փաշան, և գտնէն ետ կը դարձուէի. ներեցէք, խորհելով որ փաշան կրնար հիւանդ եղած ըլլալ կամ խիստ ձանձրացած Հայերու անընդհատ դիմումներէն, հոգ չէ թէ ամէնքն ալ մերժուած ըլլային։

Ուրեմն, կը կրկնենք, հակառակ մեր անձնական այս վշտացնող իրաւունքին, ու վիրաւորութեան, խորերը վերէն կը դիտենք որպէս զի ապացուցանենք թէ մենք Հայերս այնքան ալ ինքնատեաց, օտարամոլ զգացումէ և ազնուութենէ զուրկ արարածներ չենք վերջապէս։

Սրթի անհուն յուղմունքով կը կարդանք Պօղոս և Բարթող փաշաներու անունները թէ՝ ինչպէս ոչ միայն առատաձեռնօրէն կուտան ազգին որբերուն ու դպրոցներուն, այլեւ անձամբ կը հետաքրքրուին անոր ցաւերովը, կը դիտեն, կը խօսին, կը գործեն, կը խորհին և կուտան, ասիկա չատ սիրելի իրողութիւն մըն է որ պէտք է ազգին ամբողջութիւնը քաջալերէ և մխիթարէ։ Եւ դեռ բոլորն այս չէ։

Այս իրողութիւնը ինծի անդամ մըն ալ կը հաստատէ թէ մարդ կրնայ փաչա ըլլալ, միլիոնատէր ըլլալ, կրնայ Անգլիոյ մէջ երեսփոխան ըլլալ, ըսել կուզեմ Հայ մը կրնայ այս ամէնը ըլլալ ու աւելին ալ, բայց իր փոքրիկ մասուռին, իր աւերակ գիւղակին մէջ է որ ան երջանիկ է, իր փլփլած պատերազմարանին խարխուլ չէնքին մէջ է որ ան հպարտ է իրաւցնէ, իր արիւնլուայ օրերուն է որ ան կը հեռաքրքրուի. իր «եգիպտոսի սոխն ու սխտոր»ն է փնտռածն ու ախորժածը։

Ասկէց աւելի վեհ ապացոյցի, երկրապատում ճառի հարկ կա՞յ մինթէ հաստատելու համար տիրապետութիւնը, բնականութիւնը հայրենասիրական զգացմանցն որ չի մեռներ։

Իր քարէ եկեղեցիին մէջ է ուր դիտէ թէ բաղում սիրտեր կանուղցան, փափկացան են։ Իր ցաւդ պաղ մասուռներուն մէջն է որ սրտին ջերմուկը կը դիպչ, իր մեթ աւանդատուներուն ու խորաններուն մէջ է որ կը զգայ հոգին լուսաւորուիլը։

Ու Պօղոս ու Բարթող փաշաներ կը նուիրեն իրենց քսակը, սիրտը ու ժամանակը իրենց ցեղին։

Հիմա իշենք փաշաներէն դէպի հասարակ մահկանացուները։

Դիտեցէք թէ ցեղը ինչ երիտասարդներ հասուցեր է իր փափաստան օրերուն քարանձաւներուն մէջ ծնած երախաներէն։ Ահա այդ փոքրիկները մեծցեր են այսօր ու կամուրանան և որբանոցներուն դուռն ափ կառնեն, որբուհիներէն գոնէ մէկուն հայր ու եղբայր դառնալու, ամուսին անուան տակ։ Ազգը պէտք է վերջապէս ծափահարել սրտի գարտակ ճառերէն եւ. գէպ այս վեմ ամեներն ու արարքները։

Աւելորդ կը համարենք հոս թուել ամենուս ծանօթ, ու. ամէն օր գնահատուած մեր սիրելի այն բնկերութիւնները որ փոքրիկի դերեր կը կատարեն ախտնջ ու ամէն ուր որ կարող են հանիլ։ Օրինակի համար Մխիթարեան, Ազգանուէրը և այլն, փափաքելով՝ անհատներս՝ անտեսուած ջանքերը հրապարակ նետել, իբր օրինակ այլոց։

Աճգիա — ԹՈՍԲՈՅ.

ԳԱՀԱՄԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ԱԶԳ. ԴՊՐՈՑՆԵՐ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ. — ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԵՐ ՄԵԿՆԻ։

ԿԵՍԱՐԻԱ, 24 Փետր.

Երկար տարիներ, բռնապետութեան շրջանին, քանի մէջ թաղուած կեսարիոյ հայ երիտասարդութիւնը այս անդամ արթնցաւ. կը կարծեմ թէ ասկէ վերջ ինքն ալ իր ուսերուն վրայ ծանրացած պարտականութիւններուն իրագործման հետամուտ պիտի գտնուի։ Շարժումը իրապէս գովելի է և յոյս կը ներշնչէ թէ կեսարիոյ պէս կարեւոր քաղաքի մը ազգային, վարչական, կրթական գործերը իրենց լճացած ժամ չէր ըներ։ Տանթէս կը վախնար որ ուշ ըրած էր դարմանը. երկու ձեռքերը մազերուն մէջ մրճած՝ աբրան կը դիտէր։ Վերջապէս թեթեւ գունաւորում մը նշմարուեցաւ աբրային այտերուն վրայ ու աչքերուն մէջ։ Աչքերը որոնք բաց մնացած էին եւ առանց արտայայտութեան, իրենց նայուածքը վերադարձան. թեթեւ հառաչ մը թռաւ աբրային բերանէն. շարժում մըն ալ ըրաւ ան։

— Ազատեցա՛ւ, ազատեցա՛ւ, գոչեց Տանթէս։

Հիւանդը տակաւին չէր կրնար խօսիլ, բայց ակներեւ անձկութեամբ մը դէպի դուռը երկարեց ձեռքը։ Տանթէս ակամէ դիտելով՝ բանտապահին ոտնաձայնը լսեց. ժամը եօթը հասած էր, եւ Տանթէս առեն չէր ունեցած ժամանակը հաշուելու։

Էտմոն ստաեց որ այդ առերեւոյթ մանը աբրային մարմնոյն վրայ արշաւէ եւ մինչեւ սիրտը հանի. այնուհետեւ միայն զանակը ձեռք առաւ, Ֆարիայի ակռաներուն մէջ խոթեց, մեծ դժուարութեամբ բացաւ կծկուած կղակները, յաջորդաբար հաշուեց անոր բերանը կազմեցուցած կարմիր հեղուկին տասը կաթիլները, ու սպասեց։

Ժամ մը անցաւ։ Ծերունին ո և է չարժուեցաւ։

— Հասի՞ր, հասի՞ր, կը մ... կը մ... գոչեց աբրան։

Նոպան այնքան յեղակարծ ու սաստիկ կերպով բռնեց որ խեղճ բանտարկեալը չկրցաւ տեւաբար սկսած խօսքը. ամպ մը անցաւ ճակտին վրայէն, ծովուն փոթորիկներուն պէս արագ ու մռայլ, նոպային հեռեւանքով խաչորցան աչքերը, գալարուեցաւ բերանը, ծիրանեգոյն դարձան այտերը, սկսաւ շարժակիլ, փրփրալ ու մռնչել. աբրային յանձնարարութեան համաձայն, Տանթէս անոր ճիչերը խեղդեց վերմակին տակ։ Երկու ժամ տեւեց այդ նոպան։ Ցնոյ անշունչ դանդուածէ մը աւելի անշարժ, մարմարիոնէն աւելի տժգոյն ու պաղ, ոտնակոխ դարձած եղեգէ մը աւելի ջախջախուած, աբրան վար ինկաւ, անգամ մըն ալ պրկուեցաւ ու կսկծալուտ դարձաւ։

Էտմոն սպաս

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Պ. ՀԱՅՊԵՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պուլկարական դեսպան Պ. Սարաֆոֆ հեռագիր մը ուղղելով արտաքին գործոց նախարարութեան, ծանուցած է թէ մէկերկու օրէն Պոլիս պիտի գառնայ։ Դեսպանը իր հեռագրով խնդրած է որ մինչև իր կ. Պոլիս ժամանումը յետաձգուի Թերտինանա Թագաւորին ընդունելութեան յայտագրին պատրաստութիւնը։ Պուլկարիոյ Թագաւորին ընակութեան պիտի յատկացուի Եըլլըղի Մէրասիմ քէօշկը, ուր, առջի օր այցելեցին եպարքոսը, արտաքին գործոց նախարարը և պալատական արարողապետը, աչքէ անցընելու համար կատարուած պատրաստութիւնները, որոնք փութով առաջ կը տարուին։

*** Սոֆիայի մէկ քանի լրագրներուն ըսածին նայելով, Թերտինանա թագաւորը ծանրապէս հիւանդացած է։ Ո և է պաշտօնական տեղեկութիւն չկայ այդ մասին։

*** Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ Թերտինանա Զարը յառաջիկայ կիրակի օր մայրաքաղաքս պիտի հասնի։ Թուրք թերթ մը ալ կը ծանուցանէ թէ Թերտինանա Թագաւոր երկուշաբթի օր պիտի ժամանէ մայրաքաղաքս։

*** Սերպիոյ Թագաւորը Օտեսայի ճամբով մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Սակայն կ'ենայ ըլլալ որ ճամբորդութեան յոգնութիւններուն պատճառաւ այդ թուականը փոխուի։ Մանաւոր պատուիրակութիւն մը կայ. զբօսանաւով մինչև Սեւ Ծով պիտի երթայ՝ Բեդար Թագաւորը դիմաւորելու համար։

*** Սերպիոյ և Պուլկարիոյ Թագաւորները Պոլիս գտնուած առենին Ազատութեան Բիւրին վրայ երկու զօրահանդէս տեղի պիտի ունենան, որոնց պիտի մասնակցին երեսուն վաչտ հետեւակազօրք, հեծելազօրք, թնդանօթաձիգ և նաւային զօրք։

ԹՈՒՐՔԻԱ. ԵՒ ԹՈՒՐԲԻԱ.

Քանի մը ամիս առաջ, Օսմ. պատուիրակութիւն մը Լիվատիա գացած էր Զարին գալուստը ողջունելու համար։ Իր փոխադարձ այցելութիւն ու

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՑ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Կովկասի մէջ վերակենդանացաւ Հայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը, որ տարիներէ ի վեր խափանուած էր ռուս կառավարութեան հրամանովը։ Արդէն նիստեր կը դումարէ և կարգադրութիւններ կ'ընէ՝ հրատարակչական գործին նոր զարկ մը տալու համար։ Աւելորդ է հոս ծանրանալ այն գործունէութեան վրայ, զոր նոյն Հրատարակչականը ունեցաւ իր առաջին շրջանին մէջ։ Իր վերականգնումին առթիւ՝ մեզ Թրքահայոց համար օրուան խնդիրը կը դառնայ Հրատարակչականի մը կազմութիւնը նաև Պոլսոյ մէջ։ Մինչեւ ցարդ, սահմանադրութեան հաստատումէն ասդին, ազգային ընդհանուր կեանքը անանկ պատահարներով, նորա նոր ցաւերով ցնցուեցաւ որ բնականաբար ժամանակ չկար զբաղելու նաև հայ գրականութեամբ և հայ գրագէտներով։ Ատանան և Հայաստանի Թշուառութիւնը տիրեցին ուրիշ ամէն հոգերու վրայ։ Բայց գրականութիւնը, ամէն քաղաքակրթուած ցեղի համար, անհրաժեշտութիւն մըն է, ինչպէս և մեր ցեղին համար որ իր գոյութենէն չատ բան կը պարտի հայկական մատենագրութիւն, որ Արեւելքի ամէնէն խորերէն և հոյակապներէն մէկը եղաւ։ Նոր ժամանակներու մէջ, նոր պայմաններու տակ, հարկ է որ հայ գրականութիւնը իրեն արժանաւոր բաժնութեանը վրայ մնայ և իր դերը կատարէ մեր ցեղին զարգացմանը և ազնուացմանը գործին մէջ։ Մեր մեծ նախահայրերը՝ Ե. դարէն ասդին՝ ոչ նուազ ալեկոծուած դրութեան մը մէջ մնալով ըլլալով հանդերձ՝ գլուխ-գործոցներ արտադրեցին և մեզի հրամակեցին։ Անոնց մո՛վ կը պարծենանք մենք այժմ։ Ի՞նչն է որ կը պակսի ժամանակակից հայութեան՝ շարունակելու իր ընթացքը իր անմահ մատենագիրներուն չուռվի վրայէն։ Կարո՞ւ հայ ազանդը։ Մտաւորական անկո՞ւմ մը կը յայտնուի։ Ամենեւին։ Ցեղը առոյգ է մասնաւորապէս։ Վերջին երեսնամեայ հայ գրականութիւնը մերթ անանկ կայծեր թռցուց, անանկ շղթիներ արձակեց որոնք հանճարին գոյութիւնը կը հաստատեն։ Մեծ եղեռնին զո՛ր ցեղը ժամանակ չունեցաւ մեծաշնչօրէն ու անընդհատօրէն զբաղուելու գրականութեան զարգացմամբը։ Ինչ որ սակայն այդպէսով կորսուեցաւ՝ կարելի է չանիլ քիչ մը փոխեմանդն ու կորովի գործունէութեամբ։ Ու ալ ժամանակ է որ մատեանին տանք այն կարեւորութիւնը որուն արժանի է։ Կովկաս նշանը կուտայ մեզ՝ իր Հրատարակչականին վերազարթնումովը։ Ատենը չէ արդեօք որ մենք ալ մեր Հրատարակչանը ունենանք։ Կ'ենթադրեմ որ ասոր համար ոչ կամք կը պակսի, ոչ միջոց, ոչ եռանդ։ Պակասածը մէկ բան մըն է միայն՝ նախաձեռնութիւն։ Այո, ո՞վ պիտի ուզէ թրքահայ Հրատարակչականի մը հիմնադրութեան նախաձեռնեան փառքին տիրանալ։ Ի՞նչ կ'ուզեն ըսեն։ Կովկասահայերը, որոնց չատ մը բաներուն չենք հաւներ մենք թրքահայերս, մեր վրայ առաւելութիւններ ունին զոր անհարիւր է ուրանալ։ Ասոնցմէ ամէնէն աչքի զարնողներէն մէկն ալ ան է որ մինչ պոլսահայ հարուստ դասակարգը գրեթէ անտարբեր է մտաւորականութեան, գրականութեան, թատրոնի եւալնի հանդէպ, հոն, ընդհակառակը, հարուստը կը մտնեայ մաքի մշակին, թատրոնի աչխատաւորին և նիթապէս և բարոյապէս կը քաջալերէ։ Դեռ անցեալները արձանագրեցինք թէ Մանթաչէֆ, Կովկասի ամէնէն մեծ մէկ քանի միլիոնատէրներէն մէկը, փութացած էր արթիստական ընկերութեան նիստին և թատերական արուեստին զարգացմանը համար հազարաւոր ռուպլիներ տրամադրած էր։ Կ'աղաչեմ, ըսէք, պոլսեցի ո՛ր հարուստ ասանկ քայլ մը պիտի առնէր։ Բայց, ինչ և իցէ, գուցէ չատ յարմար չըլլայ ասանկ ցաւալի իրականութիւններու վրայ չատ ծանրանալը։ Մինակ, խնդրելի էր Պոլսոյ և առ հասարակ Թուրքիոյ հարուստ հայ դասակարգէն որ Մանթաչէֆի օրինակը աչքէ չվրիպցնէր։ Կարեւորը, առ այժմ, Հրատարակչականի մը կազմութիւնն է։ Մինչեւ հիմա, հայ մտաւորը հաղիւ թէ խօսեցաւ առտր մասին։ Բայց անհրաժեշտ չէ՞ վերջապէս որ ամբողջ մտաւորը իր ձայնը միացնէ այդ գաղափարին իրագործումին համար։ Հայ գրականութիւնը՝ առ այժմ ամբողջապէս խտացած լրագրութեան մէջ՝ հաղիւ իր գոյութիւնը կը քաշկռտէ տաժանագինօրէն։ Այդ ողբալի վիճակէն փրկենք զայն։ Ո՞ւր է նոր վէպը, նոր բանաստեղծութիւնը, նոր բանասիրութիւնը։ Հայ գրողին և հայ գրականութեան վերականգնումին ժամանակը հասած չէ։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԱՏԱՆԱՅԻ ՀԱՅ ԶԻՆՈՐՈՐՆԵՐԸ

Ատանայի այլ եւ այլ արկածեալ վայրերու ժողովուրդը հեռագրով խնդրած է Պարիզաքարանէն որ դանէ երկու տարի զինուորական ծառայութենէ զերծ նկատուին, քանի որ ա՛յնքան թշուառ ու անպաշտպան եւ աւուր հացի կարօտ վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Ս. Պատրիարքը Պատերազմական Նախարարին նկատողութեան պիտի յանձնէ Ատանացիներու այս արդար խնդրանքը։

ԼՈՆԴՈՆ

Լոնտոնի հայ վաճառականներէն Եզոլբաս էֆ. Պէնլեան, որ տեւոյն ազգային հոգաբարձութեան ատենապետն է, երէկ Պատրիարքարան երթալով Ս. Պատրիարքը Հօր յանձնեց 57 մէջ լորդոդ օսմ. ոսկիի գումար մը զոր Լոնտոնի հայ գաղթականութիւնը հանգանակած է իր մէջ՝ Անթաքիոյ հայ արկածեալներուն ի նպաստ։

ԿԱՐԴԱԹՈՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Տրապիզոնի հրատարակ եւ կարգաթող առաջնորդ Իմմանուէլ Պալեան, 900 զրուշ ամսաթաչակով Մաշկալի (կեդրոնը Ճէվիզլիկ) միւթիր կարգուեր է, կը գրէ տեղւոյն Միսիրեք թերթը։

ԳՆԵՆԻՔ ՄԱՔՐՄԻՆ

Խառն ժողովի կողմէ որոշուած Գնենիք Մասնախումբը զոր կը կազմեն Տ. Գնել Ծ. Վրդ. Գալէմքեարեան եւ Տքթ. Սեղբասեան ու Ալիքսան Թօփալեան էֆ.ները, երէկ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով հարցաքննեց Երուսաղէմէն Պոլիս բերուած երեք ըմբոստ Վ.գ. ները իրենց վրայ ծանրացող կարգ մը մեղադրութիւններու մասին անոնց բացատրութիւնները լսելով։ Մասնախումբն իր տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ այսօրուան Բաղաք. Ժողովին։

ՀԱՅՈՑ ՋԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս կը յիշուի, Ազգ. երեսփոխան Մարկոս էֆ. Նաթանեան ապէր առաջ Ազգ. Ժողովի դիւանին գրով մը առաջարկած էր. Նկատողութեան առնել զինուորագրութեան խնդիրը եւ խորհրդակցիլ Հայոց զինուորագրութեան նկատմամբ։ Ազգ. Երեսփ. Ժողովին այս ուրբաթի նիստին մէջ, Ս. Պատրիարք Հայրն այս խնդրին մասին հարկ եղած բացատրութիւններն անձամբ պիտի տայ, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդելով թէ Ազգ. Վարչութիւնն ի՛նչ խորհրդակցութիւններ կատարած է ցարդ Հայոց զինուորագրութեան մասին եւ այս առթիւ մատուցուած թագրիրներուն ու եղած դիմումներուն ի՛նչ պատասխան տուած եւ ի՛նչ կարգադրութիւններ ըրած է կառավարութիւնը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկուան Լա Թիւրքիի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— «Անկէ առաջ ծանուցինք թէ կառավարութիւնը արտօնած էր Եէտի Դուլէի Հայոց Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը 15000 ոսկիի վիճակահանութիւն մը կազմակերպել։ Այս գումարը անբաւական ըլլալով վճարելու Հիւանդանոցին ունեցած 8,000 ոսկիի մօտ պարքը, հոգաբարձութիւնը խնդրած էր կառավարութենէն որ 15,000 ոսկինոց վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու արտօնուի, գոցելու համար իր պեւաճէին բացը։ Պետական Խորհուրդը, որուն հաւանութեան ենթարկուած էր այս խնդրանքը, կարծիք յայտնած է որ, այս գումարին կարելութեան պատճառով, պէտք էր մերժել զայն։ Թէև կառավարութիւնն սկզբունքով արտօնած է այդ վիճակախաղութիւնը։»

Ծրանսերէն թերթը կ'ըսէ թէ այն երկիրներուն մէջ իսկ որ պետական վիճակահանութիւններ գոյութիւն ունին, կառավարութիւնը բացառաբար կ'արտօնէ փոքր վիճակահանութիւնները, բարեգործական նպատակներու համար։ Լա Թիւրքի յոյս կը յայտնէ որ Պետական Խորհուրդը, հիմնուելով այս սկզբունքին վրայ, պիտի վերադառնայ իր նախկին որոշման և պիտի արտօնէ հոգաբարձութիւնը կազմակերպել յիշեալ վիճակահանութիւնը որուն արդիւնքով պիտի հոգացուին հիւանդանոցին անհրաժեշտ պէտքերը։

ԿՈՎԿ. ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՅ ԸՆԿ. ԺՈՂՈՎԸ

Կիրակի, փետրվարի 14ին, Կ. Հ. Բ. Ընկ. չինութեան մէջ կայացաւ նորակազմ Կովկասի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան անդամների առաջին ընդհանուր ժողովը։ Ժամը 12ին Ստ. Լիսիցեան, որ կանոնադրութիւնը կազմող և կառավարութեան հաստատութեանը առաջարկող նախաձեռնողներից մինն է, բանալով ժողովը յայտնեց, որ արդէն մօտ 50 հոգի անդամ են գրվել նորաստատ ընկերութեան. ուստի և կարելի է կայացնել ժողով, որի նպատակը պէտք է լինի կարդալ կանոնագրութիւնը և կատարել առաջին վարչութեան, առաջին խմբագրական մասնաժողովի և վերատուգիչ յանձնաժողովի անդամների ընտրութիւնը։ Ուստի և խնդրեց ընտրել ժողովի նախագահ և քարտուղար։ Ժողովականները խնդրեցին Ստ. Լիսիցեանին նախագահել, իսկ քարտուղար ընտրեց Ա. Աթանասեան։ Նախագահը պատմեց Ընկերութեան հաստատութեան մասին տեղեկութիւններ և յայտնեց, որ «Լիսիցեան և Ընկ.»ն անուանով մասնաւոր հրատարակչական ընկերութիւնը, որ կարողացել էր 5000 ռուպլի մի գումար հաւաքել և գրքեր հրատարակել, որոշել է իր ամբողջ գոյքը նուիրել նորակազմ ընկերութեան։ Ցոյս կայ, որ միւս մասնաւոր հրատարակչական ընկերութիւններն ևս հետեւեն նրա օրինակին։ Ժողովը չնորհակալութիւն յայտնեց։ Ապա նախագահը բացատրելով այն տարբերութիւնները, որոնք կան նախկին և ներկայ հրատարակչ. Ընկերութեան կանոնագրութիւններուն մէջ (գլխաւոր տարբերութիւնն այն է, որ ներկայ Ընկերութիւնը թերեւս բանալու իրաւունք ունի), առաջարկեց դիմել ընտրութիւններին։

Սակայն նախ քան ընտրութիւնների դիմելը ժողովականներն արծարծեցին մի քանի հարցեր։ Մի քանիսը գանում էին որ այն գրողները եւ հեղինակները, որոնք կարող են աչխատութիւններ տալ Ընկերութեան հրատարակելու համար, չընտրվեն ոչ վարչական, ոչ խմբագրական կազմի մէջ։ Ուրիշները կարծիք յայտնեցին, որ զանազան ընկերութիւնների մէջ պաչաօն ունեցող անձինք չընտրվեն, այլ վարչական եւ խմբագրական կազմի մէջ ընտրվեն ազատ ժամանակ ունեցող եւ չը զբաղված անձինք։ Այս առաջարկն ունեցաւ թեր եւ դէմ պաչտպանողներ, բայց նրանց մասին վերջնական որոշում չը կայացվեց, այլ թողվեց, որ զբաղած անձինք իրանք թող չը տան դնել իրանց թեկնածութիւնը։ Այդ պատճառով էլ մի քանի անձինք խնդրեցին չը դնել իրանց թեկնածութիւնը խմբագրական մասնաժողովի անդամութեան համար։ Թերթիկներով առաջարկվեցին կ'ենդիդատներ, սակայն ի նկատ ունենալով, որ վարչութեան 9 անդամի, խմբագրական մասնաժողովի 7 անդամի եւ մօտ 7 փոխանորդների համար քանդիտատներ բաւական թիւով չառաջարկվեցին, եւ առաջարկվածներից ոմանք ալ հրաժարվեցին, որոշվեց ընտրութիւնները յետաձգել յաջորդ ժողովին։

(Մշակ)

ԷՋՄԻԱԾՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էջմիածնէն կը գրեն Մշակի.— Թրքերէն մի հայ թերթի հաղորդած լուրը, իբր թէ Յուսիկ վարդապետ Զորոպեանցը ինքնաբերաբար է հրաժարվել իր դիւանապետական պաչտօնից, սխալ է։ Յուսիկ վարդապետին առաջարկել է հրաժարվել իր պաչտօնից Վեհափառ Կաթողիկոսը։ Յուսիկ վարդապետ, տեսնելով որ Էջմիածնում ինքնակոչ և «անխորհուրդ» խորհրդականները չարունակ ինտրիգներ են լարում և անպատեհութիւններ առաջացնում, որոշել է հեռանալ Էջմիածնից և գնալ իր հայրենիքը, Նոր-Նախիջեւան։»

*** Երեւանդ վ. Տէր-Մինասեանցը խնդիր մատուցեց Նորին Վեհափառութեան որով հրաժարվում է Էջմիածնի միաբանութեան անդամութիւնից, խնդրելով որ իրան աչխարհականների շարքը դասեն։ Երեւանդ վ. արդէն հեռացաւ Էջմիածնից։

*** Մի ոմն Դաւթեան, բէլալական դպրոցի երրորդ դասարանից դուրս եկած, խնդիր է ներկայացրել Վեհափառ Կաթողիկոսին, աղերսելով որ իրան միաբան ընդունեն։ Պարոնն Էջմիածնի վանքի բակից հոնը թափով մշակների վրա վերակացութիւն է անում։

*** Նորագոյն չրջանում ոչ մի ժամանակ Էջմիածնի միաբանութիւնն այնպէս պառակված չէ եղել և յարաբերութիւնները էլ այնպէս արված չեն եղել, ինչպէս այժմ։ Այդ տեսակէտից Մայր Աթոռը կարծես նախանձում է Երուսաղէմի միաբանութեան և չէ ուզում նրանից յետ մնացած լինել։

*** Կենտրոնական ուսումնարանական յանձնաժողովի անդամներ Գարեգին վ. Յովսէփեանը և Մ. Արեղանը հրաժարվեցին իրանց պաչտօնից։ Գարեգին վ. հրաժարվել է նաև դիւանական խորհրդի անդամութիւնից։ Ցանձնաժողովի մի ուրիշ անդամը, Ս. Տիգրանեան, չաբաթներ առաջ նոյնպէս հրաժարվել էր, բայց անալով Վեհափառի յորդորներին նորից է ստանձնել իր պաչտօնը։

*** Ամսիս 19ին նշանակված է, Վեհափառի կարգադրութեամբ, միաբանական ընդհ. ժողով։ Ժողովը պէտք է ընտրէ տպարանի տեսուչ, մի անձնափոխանորդ դիւանական խորհրդի համար և վանական կառավարութեան նախագահ և մի անդամ։

ՏԻԵԼԷՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆԸՆ ԵՐԵՎԱՆԸ

Երկուշաբթի, փետր. 15-ին։ Արտիստական թատրոնում տեղի ունեցաւ յօբելյանական ներկայացում՝ Տիկ. Մելիքեանի բեմական գործունէութեան 25 ամեակի առթիւ։ Բանի որ Տիկ. Մելիքեանը ծառայել է ոչ միայն հայկական, այլ նաև վրաց բեմին, ուստի եւ յօբելյանական ներկայացմանը մասնակցում էին հայ եւ վրացի դերասաններ. Խաղային «Պեպո»-ի 2-րդ գործողութիւնը, ապա Օտարվօկու «Արդիւնաւոր պաչտօնի» 4րդ գործողութիւնը՝ վրացերէն, որից յետոյ տեղի ունեցաւ յօբելյանական հանդէսը, իսկ վերջում խաղացին «Փաստաբանի մօտ» վոդեւիլը։ Ինչպէս երեւաց՝ յօբելյանական յանձնաժողովը ջանք չէր խնայել՝ այդ օրւայ հանդէսը ըստ կարելւոյն չքեղ անցկացնելու համար։ «Պեպո»-ի մէջ յօբելարուհի Տիկ. Մելիքեանը խաղում էր Լիզիմիայի դերը, որ տարաւ առանձին աչխոյժով եւ յաջողութեամբ։ Շատ յաջող էր նաեւ Պ. Արշ. Յարութիւնեան՝ Զիմզիմովի դերում։ Պէպոի դերը խաղում էր, իբրեւ սիրող, բժ. Զարդարեան, որ արժանացաւ ծափահարութիւնների։ Յօբելյանական հանդէսին բեմի վրայ հաւաքած էին հայ-վրացի դերասաններ, Դրամատիքական Ընկերակցութիւնների ներկայացուցիչներ եւ այլ չնորհաւորողներ։ Յօբելյարուհի Տիկին բեմ եկաւ թեւանցուկ՝ ծերունազարդ դրամատուրգ Գ. Սունդուկեանի հետ միասին։ Գ. Սունդուկեանն մի քանի խօսքով դիմեց յօբելյարուհուն իր խոսական խօսքերով, բարեմաղթեց նրան դեռ երկար տարիներ՝ անխոնջ աչխատանքով եւ եռանդով ծառայելու հայկական բեմին։ Այդ բարեմաղթութիւններին հետեւեցին օրաքնդոսա ծաչեր։ Այնուհետեւ չնորհաւորութիւններ եղան՝ հայ դրամատիկական ընկերութեան, վերջ դրամ. ընկերութեան, հայ եւ վրացի դերասանական խմբերի, սիրողների Հալաբարի «Նոր Դրամաթատրոնի», ժողովրդական ներկայացումներ կազմակերպող հայկական տեսկիայի, «Աղբիւր տարազ»-ի կողմից և այլն։ Վերջում օրբելարուհին մի քանի զգացած խօսքերով չնորհակալութիւն յայտնեց իր ընկերակիցներին եւ հասարակութեան։ Թատրոնը ծայրէ ծայր լի էր հասարակութեամբ։ Յօբելեարուհին ստացաւ մի քանի նուէրներ։

(Հորիզոն)

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Փետր. 19 Թուականով կը գրեն մեզ Երուսաղէմէն.— Ամէն օր նոր յայտնութիւններ ու գողութիւններ երեւան կ'ելլեն։ Այսպէս՝ Յովսէփ Վրդ. որ կ'ուրանար Զուխանճէնն առած գրամները, ստիպուեցաւ 27 ոսկիի գումար մը խայտառակաբար հետ տալ, հաստատ ապացոյցներու վրայ։ Գրիգոր աբեղայի գողցած 10 ոսկին ալ, զոր ուրացուցած էր Բեթլէհէմի վարձքերէն, եւս առնուկցաւ և չատ մը զեղծումներ երեւան ելան։ Իսկ Վանան Վրդ.ի փոքրաւոր Իլմիրզի Մովսէս Սահակեան (որուն Դուրեան Պատրիարքը ուրաք չնորհած է) Աղեքսանդրիայէն հոս բերուելէն յետոյ, քսնուեցաւ։ Ասոր գողակից ու թելադրիչներն եղած են՝ Վանան, Հայկակ։ Կարապետ և Ճանսրդեան վրդ.ները, քաղաքացի մը և քանի մը ծանօթ միաբաններ։ Բ նութիւնը կը չարունակուի դեռ։ Վանքին վիճակն ու բարեկարգութիւնը չատ հեռի են նախանձելի ըլլալէ։ Դեւոնդեանները այժմ սպասողական վիճակի մէջ են, սակայն կ'երեւայ թէ Զատիկէն վերջ չատ մը խայտառակութեանց ականատես պիտի ըլլանք, ինչպէս որ իրենք իակ խսած են չատ մը տեղեր։ Պոլսական թերթի մը մէջ ասկէ առաջ գրուած էր որ իբր թէ Պոլիս զրկուող երեք ըմբոստ վրդ.ները Սեֆայի մէջ ապօրէն և բռնի ներպով խուզարկուած են, մինչդեռ ատիկա կատարուած է Տեղապահին ու Վարչական պատուիրակին գիտութեամբ և տեղւոյս կառավարչին հրամանաւ ու պաչտօնաթուղթով, ի ներկայութեան Տ. Սահակ Վրդ. Աբեղեանի։ Ասոնց վրայէն գտնուեցաւ 6-700 ոսկիի չափ գումար մը որ վանքին մնտուկէն գողցած էր. Բոլորն ալ ռուսական մանէթ և պանքայի չէքեր էին։ 350 ոսկիի մօտ ռուս ուխատարաց դարպասապահն են. այլև այլ գումարներ ալ Թորոսեանի և ուրիշներու քով ի պահ դրուած են։ Ասոնք 15 ամսուան մէջ 220 ոսկիհեռագրի, 3000 ռուբլ նամակի տուած և 7,000 ոսկիի ալ փոխառութիւն կնքած են, վանքին եկամուտներէն զատ։ Շատ մը գոյքեր ալ քաղաքացիներուն և ուխտաւորներուն բաժնած ու պահել տուած են։ Վանան վրդ.ի, Կարապետ աբեղայի, Շամցի Արրահամի և Հրեչտակապետի չատ մը մայրապահներուն սենեակները խուզարկուեցան։

*** Երկու օր առաջ քաղաքացիներու կողմէ բազմատարագիր հեռագիրներ զրկուեցան Սուլթանին, Խորհրդարանի նախագահին ու եպարքոսին, որպէս զի քաղաքին խաղաղութեանը համար Մատթէոս, Մարգիս և Սերովբէ վրդ.ները դուրս հանուին ասկէ։

*** Բացարձակապէս անհիմն և թշնամութեան արդիւնք է Սահակ վրդ. Արծրունիի կարգալուծութեան լուրը զոր պոլսական թերթ մը հաղորդած էր։

*** Պատր. Տեղապահին և վարչ. պատուիրակին կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը ուղղուած է բոլոր միաբաններուն եւ պաչտօնեաներուն։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Դժբաղդաբար հաստատուած ըլլալով որ Ս. Աթոռոյս տեսչական ընչից, գոյից, դրամց, ստացուածոց ու կալուածոց մատակարարութեան գործին մէջ վատնումներ զեղծում և կամ հաշուական այս կամ այն ճիւղին մէջ խարդախութիւն և անկանոնութիւն տեղի ունեցած են ոմանց

Ա.ԶԳ. ԺՈՂՈՎ.

Ազգային Ժողովն իր ԺԱ. նիստը պիտի գումարէ յառաջիկայ ուրբաթ, 5 մարտ, ժամը ճիշդ եօթնուկէսին, Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, օրակարգ ունենալով՝ 1.— Ընարութիւն՝ Քաղաքական ժողովէն հրաժարեալ չորս անդամոց յաջորդներուն։ 2.— Խնդիր մեծամասնութեան Ազգ. Ժողովոյ։ 3.— Տեղեկագիր Ատենապետաց Դիւանին՝ Թրքահայոց բաղձանքները Ս. Հայրապետին ներկայացնող գրի մասին։ 4.— Տեղեկագիր նոյն Դիւանին՝ Օսմ. Խորհրդարանին մատուցանելի յիշատակագրի մասին։ 5.— Տեղեկագիր Վարչական Մասնախումբի՝ ի մասին Ազգ. Թամարայ խնդրոյն։ 6.— Ազգ. Կեդր. Վարժարանի խնդիր։

կողմանէ և նկատելով որ այս մասին բացուած քննութիւնները կատարեալ ըլլալու և ճշմարտութիւնը երեւան գալու համար հարկ է բոլոր միաբանից և ամէն կարգի պաչտօնէից վկայութիւնները լսել, կը հրաւիրենք զձեզ որ ձեր ունեցած տեղեկութիւնները փութով հաղորդէք մեզ անձամբ կամ գրաւորապէս, գիտնալով որ ճշմարտութիւնը ծածկողները պիտի նկատուին մեղսակից և իրը այն՝ պիտի պատժուին ըստ պարագային։

Ազգ. Վարչական Ազգօրարար
լիազօր Պատուիրակ Պատրիարք. Տեղապ.
Գ. ԳԱՓԱՂՅԱՆ Դ. Ծ. Վ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Երուսաղէմ. 19 Փետրուար 1910

Ա.ԶԳ.

Տնտեսական Խորհուրդը ի վաճառ հանած ըլլալով Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյ տպագիր աչխատութիւնները, փափաքողը կրնան գնել իւրաքանչիւր նիստի տեսրը 1 ղրուշի գնով Եաղճեան գրատունէն, Սուլթան Համամ, Պաքրճիլար, թիւ 11։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՌՈՒՍՃՈՒԿԻ ԴԷՊՔԸ

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՅՈՒԶՈՒՄԸ

Ռուսճուքի արիւնալից ընդհարման զոհ գացած քսան անձերուն յուղարկաւորութեանը առթիւ մեծ ցոյցերու կը սպասուի։ Քաղաքը սուգի մէջ է։ Բոլոր վաճառատունները փակուած ու հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։ Քաղաքին հսկողութիւնը յանձնուած է բնակիչներէն բաղկացած յանձնաժողովի մը, որովհետեւ ժողովուրդը մեծագոյն գրգռուած է զինուորներուն դէմ։ Այդ անօրինութիւնը քիչ մը հանդարտեցուցած է ժողովրդեան մտքերը։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը ջանայ ըստեղ չարժում մը առաջ բերել կառավարութեան դէմ։ Սպասենք դէմ սա ամբաստանութիւնը կայ թէ անոնք ամապարած են՝ հրամայելով զինուորներուն զէնք պարզել ժողովուրդին վրայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՁԱՐԻՆ ԱՏՅՏԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պուլկարիոյ դեսպան Պ. Սարաֆոֆ կրէկ առուտուր կատարումով Սոֆիայէն Պոլիս ժամանեց։ Դեսպանը երէկ իրիկուն Բ. Դուռ երթալով արտաքին գործոց Նախարար Բիֆաթ փաշայի հաղորդեց թէ Պուլկարիոյ Զարն ու Զարուհին յառաջիկայ Բշ. օր, մանաւոր կառատուրով, պիտի գան Պոլիս, ուր 7 օր պիտի մնան։

*** Իբրև հիւրամեծար Պուլկարիոյ Զարին ու Զարուհիին ընկերանալիք անձերուն ցուցակը պատրաստուելով կայս. վաւերացման ենթարկուեցաւ։

ԱՍՏՐԻԱԿԱՆ

Աւստրիական, անգլիական դեսպաններն ու ծովային նախարար Խալիլ փաշա երէկ այցելեցին եպարքոսին։

*** Վերոյիշեալ դեսպաններն ու ամերիկեան կառավարութեան գործակատարը երէկ տեսակցեցան արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԻՍԼԱՄ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

1325 Եզիտական տարիին մարտին սկիզբէն մինչեւ փետրուարի վերջը 3295 հոգիէ բաղկացած 697 իսլամ ընտանիքներ թուրքիա գաղթած են։ Այս գաղթականներէն 23ը Պոլիս զեռեղուած են, 1087ը՝ Էսքիրէյ, 199ը՝ Էնկիւրի, 40ը՝ Այդըն 112ը՝ Ատանա, 847ը Խիւտավենտիկար, 223ը՝ Սեւանիկ, 167ը՝ Սուրիա, 30ը՝ Դոռավա, 276ը՝ Դոնիա, 160ը՝ Իզմիր, 35ը՝ Պիղա և մնացեալը այլեւայլ տեղեր։

ՌԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱ

Անգլիական, աւստրիական և իտալական դեսպաններն ու անգլ. դեսպանատան աւագ թարգմանը երէկ Սարաֆանէ երթալով այցելեցին նախկին եպարքոս Բեամիլ փաշայի որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ՄԱՀԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց մահապիտիը Վասիլ Դաքսէլիի որ Եանեայի Բրուդկոյ գիւղը գտնուող Գօսթա Թօքիի փարախը մտնելով 50 ոսկի պահանջած և սպանված էր հովիւ Եորկին։

*** Թարալլուսը Ղարպի Հավուղ Դուրպան թաղին մէջ Հաճի Մէհմէտը սպանող Ալի պինը Հաճի Իպրահիմի մահավճիռն ալ վաւերացուեցաւ կայս. Իրատէով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ,		2/15 Մարս
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	102—20
» » վար գին		102—15
» » բարձր գին		102—21
» » գոցուեցաւ		102—16½
Բուլ. երկ. բացուեցաւ	ֆր.	220—87
» » վար գին	»	219—87
» » բարձր գին	»	221—25
» » գոցուեցաւ	»	220—
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	9—65
» Ժուլիանս	»	5—55
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Հ. Օ.	4—45
Շիրքէթի Հայրիյէ	»	40—
» » Օսման.	»	1—12
Գրէչի Ճանա. Էմիրա. դին Փր.		521—
» » » նոր	»	270—50
Թրանսվալ	»	84—
Զարթիդ	»	49—50

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ա. Զ. Դ.

Սատրապիալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ չուրջ 58000 քիլօ հին երկաթեղէններ ինչպէս՝ պղինձ անագապղինձ, արոյր, կապար, զինկ, էն. ամուրի պիտի դրուին։

Գնուելի առաջարկութիւններ, ինչպէս նաեւ գրամի երաչխաւորութիւնը պէտք է կնքուած պահարանով ներկայացնել Տնօրէնութեան, մինչեւ Մարտ 31, իսկ աճուրդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ապրիլ 4ին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար կը խնդրուի դիմել Հայատար-Փաշայի մեր Կեդրոնական Մթերանոցի գրասենակին։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Հայատար-Փաշա, 7 Մարս 1910

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅ

Քօնսոլիտէի 4% օսմ. պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի որ, սոյն արժէթուղթերու թիւ 40 կտրօնը, որուն վճարման օրն է 1910 մարտ 1/14, ինչպէս նաև վերջին 1/14 փետր. գլխավարի վճարկանութեան մէջ չառած թիւերը, վճարելի են յառաջիկայ 1/14 մարտին սկսեալ Օսմ. կայս. Պանքայի Կալաթայի մասուկէն ամէն օր բաց ի կիրակի, առաւօտեան ժամը 10էն մինչև կէս օրէն ետքը ժամը 2½ (Ը. Ե.), իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչև կէս օր։

Կտրօնները եւ չառնող պարտաթուղթերը պէտք է ներկայացուին թուականը պարտրօններով, որոնց փոխարէն ստացագիր մը պիտի տրուի, որ գանձման համար տրուած թուականէն տասը օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Կալաթայի մասուկին։ 5—1

ՔԻՉ ԴՐԱՄՈՎ

ՇԱՏ ՈՍԿԻ ՇԱՀԻԼ

ՆԱՀԱՆԳԻՆԵՐՈՒԻ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒԻԼԻ ՏՆՕՐԷՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԿԱՐԳԵՆՔ

Մեր գիւցած եգիպտական և Ֆրանսական կալուածական պանքաներու և երկաթուղիի պարտաթուղթերէն չատ ածան և վիճակահանութեան կազմակերպութեամբ աւելի չահաւոր եղած պարտաթուղթերը Հոլանտ. կառավարութեան 1904ին փոխառութիւնը կազմող կալուածական պանքայ պարտաթուղթերն են։ Այս փոխառութիւնը Հոլանտական կառավարութեան։ Թագաւորին պաչտօնական արտօնագիրով հրապարակ հանուած և կալուա սկսն գրաւով երաչխաւորուած է։ Այս պարտաթուղթերը տարին 6 անգամ քաշուելու պայմանաւ, 62,500 75,000, 100,000, 125,000, 250000 ֆրանքնոց մեծ պարգեւներ, ընդամենը 1,450,950 ֆր. չառող թիւեր ունին։ Այս պարտաթուղթերը հիմնական ածան գինով՝ 166 ղրշ.ի կամ 35 ֆր.ի գնողները 72 տարի բնաւ ո՛և է վճարում ընելու պարտաւոր պիտի չըլլան և վիճակահանութիւններուն պիտի մասնակցին ու այսպէսով կա՛մ իրենց տուած յդրամը աւելուածական գումարով եռ պիտի առնեն և կամ կարեւոր պարգեւ մը պիտի չառնին։ Ըսել է որ բնաւ վնաս չի կայ, որովհետեւ պարտաթուղթ է։ Եթէ պարգեւ ելլէ ու գուշ տեղեկութիւն չունենաք, ձեր գրամը չի կորսուիր։ Վիճակահանութիւնը կը կատարուի հրապարակով և Հոլանտական կառավարութեան հսկողութեան տակ։ Ինչպէս որ մեր գերատեսակին մէջ ծախուած ամէն տեսակ պարտաթուղթերուն համար կ'ըլլայ, հոլանտական կառավարութեան երաչխաւորեալ կալուածական պանքայի պարտաթուղթ գն

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ԿԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԶԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆռանկ,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումարներ 38,000,000
ֆռանկի չափ։

Պոլսոյ գործակալութիւն՝ Էլեքտրիք խան, Բերայի գործակալութիւն՝ Ս. Անթուան խան, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ԴԱԼԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամով ըլլալու են։ Ցիսուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիներ Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ առելի ոսկիներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ բարձրացնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան առնուիլ ամէն տեսակ։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան նաև առնուիլ դրուագրապէս ու կամ նուազագոյն ազդարարութիւնէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի	գումարի համար
6	»	151- 200	»	»
10	»	201- 500	»	»
15	»	501-1000	»	»
20	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վիներ Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզած ատեն վճարելով անոր ամբողջ պարունակած գումարը։

Վիներ Պանք-Ֆերայն խնայուած գումարը պարունակող տեսակ ալ կը անձնէ անչափասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնայակալը (Ֆէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին զաս, Վիներ Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ տեղական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՇՈՒՆԱՆԱՍԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄՍԵՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԱՆԱՑ

Ն ԲԱԳԷ ՍՈՒՐՆ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իմիրեթի չոգենաւը Սև ծովէն հոս կը հասնի Փետր. 22ին։

Իսնի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Փետր. 15ին։

Իսնի չոգենաւը Սև ծովէն հոս կը հասնի Մարտ 8ին։

Իմիրեթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Մարտ 15ին։

Ֆրիմի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Մարտ 1ին։

ՄԵՆՆՈՒՄՆԵՐ

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքրու, Մարտ 16ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իսնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, Փետ. 16ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իմիրեթի չոգենաւը, նաւապետ Գալվիէս, Փետր. 23ին, առաւօտեան 11ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Մուտանիա և Մարլիա։

Իսնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, Մարտ 9ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 230 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 180 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիրոջ համար)։
Ձեռնկալութեանց համար դիմել Դարձակալ Թաքիանէ, քաղաքին մէջ։

30 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն. 108 դր.
» » » վերադարձ. 60 »
Դրամառնիներու համար տրկն. 108 »
» » » վերադարձ 60 »
Արտասահմանի համար. տարեկան 35 ֆր.
» » » վերադարձ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ։ Հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.։ բաժանորդներ անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առնելէն կը ակնկալուի։ դրամ դրկելու ամենադիւրին եւ ածան միջոցը Մանատրոմն է։

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենարնչիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ, ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչու կերթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին։ — Որովհետեւ ճշգրտութիւն, տոկունութիւն, նրբաշուեռ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն ահոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաարժէր վարձատրութեանց արժանացած է։—Որովհետեւ հիանալի կերպով կ'իրականացնէ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համեմատման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ։—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսել (1897), Բարիզ (1900), Մելան (1906)։
2 արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւռիի։— Ժընեվ (1896), Թուն (1899)։
4 Սեռիի մրցանակներ, 35ի աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատելի դիտարանէն։
16 ոսկեդրամներ։— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Զիքակօ, և.ն., և.ն.։

50—42

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ** եւ **ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մանճազանըլար, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ ոստն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ դրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիսեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի տղրաներ։

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուրճ Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ասենն ոնեմք որ գործածած են այս կարգ՝ կ'ընդունինք որ

ՄԻԼՔՄԷՅԴ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒՐՃ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ԵՎ ԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՆԹԱԿԱՅԻ ՀԱՄԱՐ
ԵՒ ԱՄԷՆԵՆԵՆ ԱՌ ՕԳՏԱԳՈՐԾ

50—47

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹ. ՈՍԿԵՆԻ ՈՒ ԿՈՂՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած ասք օդի, տիաճանօսֆօրիի, պուօճֆօսֆօրիի, եօզօճպիսֆօսֆօրիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խոչտի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չակէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու ներսոյթի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պասմիք) կը հանէ, առանց արիւնհոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէգաբու, Համիտիէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թաքսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ. 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար զբաղմանելու պատրաստ է։ 56—50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ա.ԶԳ.,— Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կեդրոնատեղին փոխադրուած է Դալաթիա Մէրթէյուսի փողոց, Թիւ 7, Պանք որ Սալոնիքի նախկին տեղը։

30—16

ՅՈՒԳՈՍԼԱՒԻԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրէամերիկեան

Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՍԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈՂԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մանաւոր դիրութիւններ կ'ընծայուին Հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Անունդր խնամեալ է։ Ելեկտրական օգափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Գալաթիա, Շարայ իսլէյէի փողոց, Լոյա Օթրիշէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև Թիւ. 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

ԿՈՒԶԷՔ

ԱՆԽԱՐԱՒԽ ԻՒՐ ԳՈՐԾԱԿԵԼ ԶԵՐ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ ՈՒՏԵԼ

ԴԻՄԵՑԻՔ

ԳԱՔԾՕԹԻ ԵՂԷԳԱՐԳ

ԱՅՆ ՆՈՐԱՇԱՍՏԱՏ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՈՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՂԱԼԱԹԻԱ

ԽԱՐՇՃԸԸ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13

12—10

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՊ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.ԶԳ.— Թոգեալ հասոյթներու Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ հետեւեալ տեղերուն ձկնորսութեան տարքին վարձ կալութեան առժամեայ աճուրդը կատարուած է փետր. 25ին և հետեւեալ գիներր առաջարկուած են.— Ա. Պաշ-Պալըքլար-վայի և չրջակայքերուն (Ատաբազար) ձրկ նորսութեան տարքը 51,000 դրշ.ի երկու տարուան համար։ Մաքարիա գետին ձրկ նորսութեան տարքը (խավկարն ալ մէջը ըլլալով) 18,000 դրշ.ի երկու տարուան համար։ Վերջնական աճուրդը տաժամեայէն ութ օր յետոյկատարուելուն համար, մասնակցիլ ուզողներէն կը խնդրուի ներկայանալ Հանր. Պարտքի Պոլսոյ գլխաւոր տեսչութեան կամ Ատաբազարի գործակալութեան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ
Մեծ Վանառատուն
ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ
ԹԻՒ 16
ԶԳԱՆՑԻՍ
ՄԵԾ ԶԵՂՉ
ՀՄԵՌՆԱՅԻՆ ՀԳԵՍՏՆԵՐՈՒ
ԴՆԻՆ ՎՐԱՅ
ԵՂԱՆԱԿԻՆ, ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԹԻՒ
20—20

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԿԱՊԻՏԱԼԻՆ 10,000,000 ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Դեպոյտ, Ն. Գալաթա (Ղալաթիա և Պերա), Մանգանէր, Պէյլեր եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ թանակով կը ընդունի Ն. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ եւ Ասիոյ և Եգիպտոսի կատարելագործեալ ելեկտրական լոյսով գործարանները, ինչպէս նաեւ տարբեր գործարանների լոյսի գործածումներ։ Ջրի հոսքերը կը ցանուին։ Աշխարհագրական բոլոր հրատարակութիւնները վերոյ, Ձեւերը եւ վերակազմութիւնները կը հանեն թարգմանել եւ տպագրուածներ բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Հանգոյցներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և Ն. Ն. Ն. 12 ամսուան որոշ պայմանագրերով։ Վերջապէս տեղական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լուսագոյն պայմաններով։ Պանք Սալոնիքի փոքր վճարումներու հաշիւ։ Նամակներուն կ'ընդունուի Ի տես։ Ամենայն տեղեկութիւն կ'ընդունի Ն. Ն. Ն.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
Ա.ՄԵՐԱՁԱՅԻՆ ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Գալաթիոֆի սակարան, Ինճեայա հրապարակ եւ Վասիլի Սպրօճ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արաւիր, Գաքու, Գալաքօվօ, Էքաթէրինոմտար, Էլիզաւպէթկրատ, Իրմայիլ, Կերոնն, Քրէֆ, Քօղլօֆ, Խարքով, Քրէմէն չուկ, Մոսկուա (Կավէրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովօրոսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բաքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բուլգավ, Ռիգա, Ռոստով, Ռիպինսք, Սարատօֆ, Սիմֆիրոսք, Սէմֆէրոպոլ, Զիսթօրոլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուգ, Վլատիմիր, Վոլոգտա և Վոսնէսէնսք։

ԴՈՒՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսօնի մէջ), Պաղրիէց, Եւբաղօրի, Բաքուվքա, Նիքօրոլ և Սրօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Մրնվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարարի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քօմիսիօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԼԱ ՔՕՔՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա քոքոզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և արպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի։-
ԲԱՑԻ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԴ

ՆՈՒԱՋ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Քոքոզ բուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա Քոքոզ, Մակնան եղբարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան եղբարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէկմէճ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճիոլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմսխ, Լիմոնճը ար փողոց, Թիւ 53։

ընդհ. գործակալ
Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

75—40

ՇԱՎՈՒՇՕՂԼԸՐԻ
Սիկառի Թուղթը
ՍԻԱԼԻՏՍ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԿԻՑ
ԹԻՒ 14

Խարսխանիլ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կնիք Թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառներ, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարսխանիլին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ ապտուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին։ Նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ագնուութեան։ 36—10

ԴԵՐԶԱԿ
Պ. ՏԻՄԻԹԻՐԻ ՐԱԲԱՏԱՔԻ

Բերա, Քրէքեն բասած, Թիւ 7

Անոնք որ վայելուչ ու ճաշակաւոր դգեստ հագնիլ կ'ուզեն, ուղղակի թո՛ղ դիմեն, Բերա, Քրէքէն բասած հասատատուած դերձակ Պ. Տիմիթրի Բաբատաքիի, որ զիրենք գոհ պիտի ձգէ ամէն կերպով։ Գիները չափաւոր են։

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ճէնէրալ իմշրրանս քոմբոմէյշընն լիմիթըտ անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան Կեդրոնատեղին. 4 Սէնթ Բոլս Զըրշեարս Լընտրն

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական օ՛և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վատագ ապահովագրել, հետեւաբար չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՀՕՐՁ ՉԻԶՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ.ՊՈԼԻՍ

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱԲԻՔ 1828–1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱԲԻՔ 9, ՐԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՕՒՄԱԳԻՆԵՐՈՅ ԱՌԹԻՒՆԵՐԸ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագրին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հաստատեալ մնացք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ հաստատութիւն մը կ'ըլլայ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրելոց։

Աբեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան օ՛և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ածան դիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՆՌ, ԴՐԱՄՕՃԻՏԻ, և.ն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Գիս ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթրքը Օղլու Բառատ։
Դրծակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՔԻՍԱՐՆԱ
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

աշխարհիս ամենէն ախորժահամ եւ ընտիր հանքային ջուրը

Փարձով հաստատուած է որ ՍՏԱՄՈՔԻՍ, ԱՂԻՔԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ԱԼԱԶԻ և ՇԱՔԱՐԻ հիւանդութեանց վրայ բուժիչ յատկութիւններ ունի։ Բժշկական այդ հանքային ջուրի մասին Բժշկ. վարժարանի կողմէ քիմիական քննութիւն մը կատարուելով տեղեկագիր մը պատրաստուած է, որով կը հաստատուի թէ յիշեալ հիւանդութիւններուն վրայ բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի անիկա, կը յանձնարարենք որ այդ հիւանդութիւններէն տառապողներ խրմէն ՔԻՍԱՐՆԱ հանքային ջուրը։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Մաքսատան կից, Եէնի Խան։ Կը ծախուի նաեւ, Բերա, Սու-Թէրազի փողոցի անկիւնը գտնուող աբաթիքմանը, և Գալաթա-Գիւղ Համարաթի Վարչութիւնը և Քօօբէրթիվի վաճառատունը, և բոլոր դեղատուներու մէջ։

36—23